

Förslag till
VERKSAMHETSPLAN 2005 – 2006
Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation (RIO)

1. Idé- och folkrörelseburen folkbildning

Folkbildningens honnörsuppdrag genom alla tider är att bidra till förverkligandet av demokrati. Världens nationer har enats om att demokrati och allas lika värde är en av grundförutsättningarna för hållbar utveckling.

Idé- och folkrörelseperspektivet är centralt på rörelsefolkhögskolor som ett led i den demokratiska uppgiften. Idé- och rörelseperspektivet avspeglas i dels val av kursutbud och dels genom perspektivet i undervisningen och i skolans miljö. Synliggörandet av respektive folkrörelse, organisation eller idégrund för skolan bidrar till levande samtal och handlingar på skolorna. Deltagare stimuleras till ett aktivt ställningstagande i samhällspolitiska debatter och egna handlingar – skolans profil och demokrati blir en stimulans och utveckling till att varje individ formulerar sig och gör sina val.

Folkhögskolor utgör även en viktig resurs för folkrörelsernas strategiska utveckling och interna kompetensutveckling.

RIO ska

- inventera och synliggöra vilka folkrörelser som ingår i ett samarbete med någon folkhögskola

1.1 Demokrati

RIO ska aktivt arbeta med rörelsefolkhögskolors betydelse för samhällsmedborgare ur en demokratiaspekt. Det innebär både ett internt och externt arbete.

RIO ska

- årligen arrangerar ett demokratiseminarium för alla anställda och deltagare på folkhögskolor.

1.2 En egen skolform, självbildning och ett livskraftigt lärande

Folkhögskolors styrka är – utöver rätten till rörelseprofil och demokratiuppdraget - förmågan att möta nya behov och utmaningar såväl av samhället som av enskilda individer. Folkhögskolors frihet skapar möjligheter. Karakteristiskt för folkhögskolan är också att den har en respektfull människosyn och främjar det livslånga och livsvida lärandet. Folkhögskolans mångfald av målgrupper skapar möten mellan olika erfarenheter som möjliggör nya perspektiv på det egna livet och kommande yrkesliv. Det gör folkhögskolan till

ett alternativ för målgrupper som söker nya vägar av olika orsaker. Det gör folkhögskolornas profilkurser till ett alternativ till förberedande yrkeskurser och yrkesutbildningar. Folkhögskolors tradition, kunskapssyn och möjligheter utgör en egen plattform som bildnings- och utbildningsinstitutioner i infrastrukturen för vuxenutbildning – inte ett alternativ.

Uppdragsutbildning till folkhögskolor ökar på grund av formen folkhögskola. Begreppet folkhögskola och folkbildning är ett konkurrensmedel på den växande utbildningsmarknaden. Ur ett upphandlingsperspektiv är det viktigt att värna om aktörers kunskap om "folkhögskolekurs". SUFO 2 hade i sina direktiv att undersöka om den ökande uppdragsutbildningen påverkade folkhögskolors kursutformning, särskilt om upphandlade kurser har en negativ inverkan på folkhögskolor. En sådan utvärdering förutsätter en definition på en folkhögskolekurs, vilket inte finns enligt SUFO. Staten har uttryckt ett intresse att "det unika" ska kunna beskrivas om formen ska uppbära ett riktat statsanslag för folkhögskoleverksamhet.

Under verksamhetsperioden ska RIO

- följa den politiska debatten och utvecklingen av vuxenutbildning i Sverige och i EU och aktivt verka för att folkhögskolors unika lärandemiljö blir mer känd och ges ökad legitimitet
- följa utveckling av CSN regler liksom folkhögskoledeltagares tillträde till högskolor och universitet och stödja Folkbildningsrådets arbete i dessa frågor
- delta i samtal om validering
- arrangera seminarier i samarbete med till exempel Landstingsförbundets rektorsförening och SFHL om skolformen.

1.3 Folkhälsa

Ett aktivt medborgarskap och att kunna tolka omvärlden liksom förändringar främjar folkhälsa. Den svenska folkhälsopolitiken utgår från målområden som fokuserar på en mångfald av faktorer i samhället som påverkar folkhälsan.

Folkhögskolor bidrar till ett folkhälsoarbete genom sin folkrörelseanknytning och uppdrag att främja demokratin. I ett arbete för demokrati ingår alla de viktiga faktorer som definieras inom folkhälsopolitiken till exempel livsvillkor, miljö, produkter, konsumtion och levnadsvanor. Studier höjer deltagares kunskapsnivå och möjliggör ett förhållningssätt där kunskap blir ett redskap till en bättre hälsa. Folkhögskolestudier ger också utrymme för eftertanke som kan leda till en ökad medvetenhet och till ökad självkänsla och handlingsberedskap. För många långtidssjukskrivna och långtidsarbetslösa betyder studier på folkhögskola en god grund för att orka med att sträva efter en annan livssituation. Folkhögskolan kan på så sätt aktivt delta i ett långsiktigt folkhälsoarbete.

RIO ska

- sprida kunskap om yrkesutbildningar på folkhögskolor inom hälsoområdet och om kurser för sjukskrivna
- bidra till att folkhögskolor ses som en resurs för folkhälsopolitikens förverkligande och individens rehabiliteringsbehov

1.4 Integration

Idag förs en aktiv debatt om och hur integration ska ske i samhället. Många folkhögskolor har funderat kring temat utifrån olika problemformuleringsperspektiv. Folkhögskolor har dels utformat kurser utifrån ett valt perspektiv och dels valt förändringsstrategi för samhälle och/eller individer genom att utforma innehåll i och former för undervisning.

RIO ska

- under den kommande 2-årsperioden arrangera seminarier om integration utifrån skolors konkreta verksamheter och hur olika praktiker kan beskrivas ur ett politiskt och individuellt integrationsperspektiv.
- bevaka och följa upp en eventuell proposition om integration

1.5 Jämställdhet

SUFO:s utvärdering har tydligt lyft fram bristen på jämställdhet inom folkbildningen. Det gäller såväl ledande positioner som deltagargrupper. SUFO har inte lyft fram genusperspektiv i verksamheten. RIO bedömer att även detta kommer att efterfrågas alltmer.

RIO ska

- bidra till kompetensutveckling inom jämställdhet och genusperspektiv.

1.6 Tillgänglighet

Folkhögskolor har ett mycket gott renommé för verksamhet riktad till målgruppen funktionshindrade. Alla utvärderingar lyfter fram folkhögskolors unika miljö och kompetens på området. Denna kunskap har alltid varit känd men har blivit än mer känd efter utvärderingar av Kunskapslyftet och senast SUFO 2. År 2010 ska alla offentliga lokaler vara tillgängliga för alla. Det kan för några skolor finnas behov av tid för åtgärder för att kunna uppnå det målet. Den ökade kunskapen om folkhögskolors arbete med funktionshindrade kan leda till att fler funktionshindrade tar steget till studier. De deltagarna ska inte bli besvikna.

RIO ska

- sammanställa folkhögskolors gemensamma problem kring samarbete/brist på samarbete med kommuner och andra myndigheter om funktionshindrade deltagare. Materialet ska användas för olika uppvaktningar av både RIO och enskilda skolor. Samarbete ska ske med Sibus.
- stödja Sibus för att sprida kunskap och kompetensutveckling på folkhögskolor
- söka samverka med olika handikapporganisationer för att skolor på frivillig basis ska inventera sin skola ur tillgänglighetssynpunkt och därmed kunna göra en handlingsplan för åtgärder.

1.7 Internationellt och nordiskt arbete

Under år 2005 ska riktlinjer för Folkbildningsrådets arbete utarbetas gemensamt med övriga medlemmar i Folkbildningsrådet. Den kommande möjliga överenskommelsen blir styrande för var RIO enskilt ska åta sig

RIO ska

- följa utveckling av det nya organet NVL (Nordiskt Nätverk för Vuxnas Lärande)

2 EKONOMI

En viktig uppgift för RIO är att på olika sätt verka för att folkhögskolorna ges förbättrade ekonomiska förutsättningar. De ekonomiska frågorna har hög prioritet. Den ekonomiska situationen för folkhögskoleverksamheten har efterhand blivit allt mer tyngande. För folkhögskoleverksamheten innebär nuvarande ekonomiska förutsättningar stora svårigheter att upprätthålla kvaliteten på verksamheten.

2.1 Statsbidrag

RIO ska

- medverka i Folkbildningsrådets arbetsgrupp för utformning av ett nytt statsbidragssystem
- utforma förslag till kriterier för användning av profilbidrag
- initiera, fördjupa analys och medverka i nya uppföljningar av skolornas ekonomi i samverkan med Folkbildningsrådet och Landstingsförbundet
- använda alla uppföljningar i opinionsbildande syfte.

2.2 Landstingsbidrag

Staten förutsätter ett delat ekonomiskt ansvar med landstingen. Nivån på interkommunala ersättningar följer inte löne- och prisutveckling. Det finns även oroväckande tendenser kring dels anslagsnivåer under den rekommenderade nivån av Landstingsförbundet och dels att landsting vill komplettera statens syfte med folkbildningen med egna villkor för anslag. Ett landsting har valt att inte ge ut några interkommunala ersättningar.

RIO ska

- driva frågan om att Landstingen ska ta sitt ansvar för folkhögskolor
- analysera olika tänkbara problemlösningar och bevaka förändringar i landsting som kan påverka folkhögskolors ekonomi
- fortsätta att årligen sammanställa bidragsvillkor och nivåer som landsting har beslutat om.

2.3 Förnyelse och utveckling

Samhällsfrågor och plattformar för medborgares demokratiska utövande är alltid i förändring. Det är folkbildningens uppgift att vara en resurs. Med det följer att folkbildningen alltid måste utvecklas och förändras. Det sker på respektive folkhögskola genom utveckling inom

folkhögskolans rörelseförankring och genom nya samarbetskontakter. Det sker även genom att nya folkhögskolor tillkommer.

RIO ska

- stödja möjligheten till etablerande av nya folkhögskolor. Den grundläggande förutsättningen är att ekonomiska villkor för etablering är bra för både nyetablerade skolor och att befintliga folkhögskolors ekonomiska villkor inte begränsas.
- verka för att folkhögskolors utvecklings- och förnyelsemöjligheter stärks och att verka för att förnyelsearbete på skolor ges lika stor legitimitet som etablerandet av nya folkhögskolor
- initiera samtal om definitioner av nya skolor och aktivt bidra i samtal om tolkning av legitimitet för folkbildningens självstyrelse
- RIO ska ta upp samtal med Folkbildningsrådet om kriterier och tillvägagångssätt vid överlåtelser av skolor.

3 SAMARBETEN

Folkhögskolor ska sträva efter en levande dialog med hela sin omvärld. RIO ska stödja detta. RIO ska samverka med andra organisationer som arbetar med folkbildning t.ex. Folkbildningsförbundet, SFHL, Arbetsgivaralliansen. Syftet med samverkan är att stärka folkhögskolan som en egen studieform och öka kunskapen till omvärlden om folkhögskoleverksamhet.

3.1 Regional och lokalt arbete

Utformning av samhällets organisering är en allt tydligare regionalisering. RIO anser att folkhögskolor ska vara en resurs i utvecklingsprogrammen.

RIO ska

- stödja spridning av goda exempel på regionalt och lokalt arbete

3.2 Samverkan mellan folkhögskolor

Samverkan mellan folkhögskolor är viktig för upprätthållandet av gemenskapen folkhögskolor. Identiteten att tillhöra folkhögskolorna skapas även genom det aktiva deltagandet i seminarier, debatter och samtal som arrangeras.

Samverkan är viktig både mellan rörelsefolkhögskolor och mellan landstings- respektive rörelsefolkhögskolor. Landstingsfolkhögskolor inbjuds att samverka när seminarium o.dyl. berör allmänna folkhögskolefrågor.

RIO ska

- gemensamt med Landstingsskolornas Rektorsförening och ordförandeförening fortsätta arrangera en årlig överläggning om aktuella frågor för folkhögskolorna.

4 ORGANISATION OCH LEDNING

RIO: s syfte formulerad i §1 innebär att RIO dels ska företräda folkhögskolor, dels påverka omvärlden och dels stödja skolor i förutsättning att ta ansvar för den egna skolan och för hela folkbildningen. Det senare görs genom alla insatser på respektive punkt i hela verksamhetsplanen.

Staten anger syfte med anslaget till folkbildningen och utvärderar vart femte år. Mål och årlig uppföljning utformas av folkbildningens aktörer.

RIO ska

- fortsätta att stödja nätverket som arbetar med gemensam utvärdering

Generella frågor som rör ansvar för folkbildningen, den egna folkhögskolan och rollfördelning på skolorna, mellan t.ex. skolstyrelse och skollledning likväl som att utveckla det organisatoriska och pedagogiska ledarskapet, är ständigt aktuella .

RIO ska årligen anordna:

- ett arbetsseminarium för ordföranden i RIO-skolors styrelser
- ett arbetsseminarium för rektorer vid RIO-skolor

5 SYNLIGHET

5.1 Opinionsbildning

RIO skall fortsatt arbeta för att externt via olika kanaler värna folkbildningens och rörelsefolk högskolornas unika verksamhet och status. Betydelsen för individen, folkrörelsearbetet, demokratin och samhällsutvecklingen skall lyftas fram. Opinionsbildning skall bedrivas gentemot riksdagsledamöter, landstingspolitiker, anställda på departement och en bredare allmänhet. Det är även viktigt att söka stimulera medlemsskolorna att arbeta med opinionsbildning, att utnyttja sina egna politiska kontaktnät och föra folkbildningens talan.

RIO ska

- fortsätta utveckla kontakterna med parlamentarikergruppen i Riksdagen
- kommunicera rörelsefolk högskolors verksamheter och behov enligt denna verksamhetsplan

5.2 Webbsida

I dagens samhälle är all information digitaliserad och information söks på webbsidor. RIO har idag ingen webbsida. En enkel webbsida för RIO ska vara med ett minimum av administrativt underhåll och ska inte konkurrera eller ersätta FIN: s webbsida.

RIO ska

- bygga upp en enkel informationssida på nätet som betonar rörelsefolkhögskolornas idé- och folkrörelseanknytning förutom syfte med RIO och kontaktuppgifter

5.3 Utveckla FIN:s uppdrag

RIO ska

- gemensamt med Landstingsförbundets rektorsförening utveckla FIN:s arbete genom representanter i FIN:s styrgrupp

6 MEDLEMSKAP I FOLKBILDNINGSRÅDET

RIO är en av de tre medlemmarna i Folkbildningsrådet och har ett gemensamt ansvar tillsammans med de övriga för FBR:s medlemsuppdrag.

RIO ska

- genom styrelsen följa, utvärdera och precisera de medlemsuppdrag som anförtros Folkbildningsrådet
- gemensamt med övriga medlemmar följa upp folkbildningsgemensamma frågor i SUFO och ev. proposition
- genom styrelsen och RIO: s medlemmar medverka och stödja de forsknings- och utvärderingsplaner som FBR har för kommande verksamhetsperiod
- genom representation i FBR:s styrelse följa det pågående arbetet och söka medverka till att medlemsskolornas intressen främjas på bästa sätt.

7 RESURSER

RIO: s resurser för att genomföra verksamhetsplanen kan sammanfattas under tre rubriker: styrelse, kansli och medlemsskolor.

7.1 Styrelsen

RIO:s stadgar 8§: "Styrelsen har det övergripande ansvaret för RIO:s verksamhet och ekonomiska förvaltning samt förbereder ärenden till kongressen och verkställer dess beslut".

Styrelsens ledamöter har inom sitt särskilda sakområde/n - särskilt ansvar för att följa, bevaka och ta initiativ i frågor som bedöms viktiga för folkhögskolorna. Vissa frågor, i första hand särskilda insatser under verksamhetsåret, kommer därför att innebära extra arbetsinsatser från styrelseledamöterna.

Av särskild vikt för styrelsen är att följa och bevaka utvecklingen av stats- och landstingsbidrag till folkhögskoleverksamheten.

7.2 Kansliet

Utöver arbete med utgångspunkt i verksamhetsplanen ska kansli bevaka frågor som är av betydelse såväl för skolornas verksamhet som frågor för folkhögskoleverksamheten i stort, t.ex. ge underlag för motioner, svara på remisser, uppvaktningar, pressmeddelanden. Här ingår även frågor som väcks löpande under verksamhetsperioden av enskilda medlemmar, av styrelsen eller av FBR:s kansli. Det kan t.ex. gälla frågor om gemensam upphandling, skattefrågor eller att delta i sammanträden eller tillfälliga arbetsgrupper i eller utanför Folkbildningshuset.

Kansliet ska också:

- Inhämta och förmedla information såväl från och till medlemsskolorna som utanför denna krets, t.ex. insamling, sammanställning och analys av uppgifter från landstingen ang. interkommunala ersättningar m.m. Bevaka ekonomiska frågor, som bedöms vara av intresse för RIO-skolorna.
- Förmedla kontakter till och mellan medlemsskolorna och i möjlig mån biträda enskilda skolor eller grupper av skolor i särskilda ärenden.
- Utarbeta underlag för styrelsens och arbetsutskottets (AU) arbeten samt föra protokoll vid sammanträden. Löpande ekonomihantering och administration. Förbereda sammanträden och seminarier. Sköta administrationen av BONUS-avgiften.

På RIO: s kansli är en kanslichef och en assistent anställda. När arbetssituationen på kansliet så medger försäljer RIO assistenttjänst vid behov till FBR och FBF.

7.3 Folkhögskolor

RIO:s 103 medlemsskolor (från 1 juli 2005 ökar antalet till 104 och 1 januari 2006 till 105 skolor) är basen för RIO:s verksamhet. Skolorna med sina olika personella kompetenser och kontaktnät är oundgängliga resurser i förverkligandet av verksamhetsplanen. Likaså utgör skolornas verklighet underlag för olika delar i verksamhetsplanen och det är väsentligt att RIO:s styrelse och kansli har möjlighet till kunskap om verksamheter. Ett aktivt deltagande av folkhögskoleföreträdare i olika samtal och seminarier är likaså en förutsättning för flera aktiviteter i verksamhetsplanen.

Företrädare för folkhögskolor kan ges uppgifter av RIO:s styrelse att företräda RIO liksom att ingå i olika arbetsgrupper.

7.4 Representation

Folkbildningsrådets styrelse

FBR:s representantskap

FBR:s styrgruppsgrupp för Folkhögskolornas informationstjänst (FIN)

FBR:s styrgrupp för Folkbildningsnätet

Skolledarhögskolan i Stockholm, styrgrupp för rektorsutbildningen

Nationellt centrum för flexibelt lärande (CFL); Styrelsen och planeringsrådet

Rådet för folkbildningsfrågor (RÅFF)

Valideringsdelegationens referensgrupp för folkbildningen

Nordiska Folkhögskolerådet, på uppdrag av FBR

8 2006 ÅRS VERKSAMHETSKONFERENS

I enlighet med kongressbeslut år 2000 skall RIO anordna en verksamhetskonferens de år då kongress inte hålls. Vid verksamhetskonferensen skall bl.a preciseringar göras av verksamhetsinsatser nästkommande år.

FÖRSLAG

Med hänvisning till ovan angivits föreslår styrelsen kongressen

att fastställa verksamhetsplan för åren 2005 och 2006

att fastställa budget för åren 2005 och 2006